

პირდაპირი ეთერები

გიორგი აფციაური

დოქტორანტი

გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტი

აბსტრაქტი

სტატიაში გაანალიზებულია მასობრივი კომუნიკაციის პირდაპირი გამტარები და პირდაპირი აქტები, გზავნილისა და დემკოდირებლის რეაგირება იმპროვიზაციულ ინფორმაციაზე. ასევე აქცენტი გაკეთებულია პირდაპირი სიგნალების დადებითი და უარყოფითი მხარეების წარმოჩენაზე. კვლევაში განხილულია საზოგადოებრივ საზრისებზე ზეგავლენების განსხვავებები და ეფექტიანობა, შედარებითად წინასწარ მომზადებული აუდიოვიზუალური მასალისა და პირდაპირი ინფორმაციულ - შემეცნებით - გასართობი მედია პროდუქტების.

საკვანძო სიტყვები: პირდაპირი აქტა, ინფორმაცია, საგანგებო სიტუაციები, სპორტული ტრანსლაციები, კურიოზები, კონცერტები, იმპროვიზაციული გამტარი.

შესავალი

ადამიანების აქტა ფერების, ნიშნების, რიცხვების, გამოსახულებების არ არის ახალი, შეიძლება ითქვას, რომ საზოგადოებების ვიზუალურსმენადი დაკვირვება იქამდე დაიწყო, ვიდრე მასობრივი მედიასაშუალებები შეიქმნებოდა, თუმცა ვიზუალიზაციის და თვალისმიერი კონტაქტი, ისევე, როგორც ბგერებისა და ყურის ურთიერთ დამოკიდებულობაზე მიჩვევა, სხვადასხვა ეტაპზე განსხვავებული ხდებოდა. ეტაპობრიობას განსაზღვრავდა, როგორც ადამიანების ტვინის, ასევე ტვინისთვის განკუთვნილი ინფორმაციის განვითარება, გარდა ამისა, მასობრივი საშუალებების შექმნის დღიდან უწყვეტი ტემპი მათი ტექნოლოგიური განვითარებისა. ჩვენთვის მნიშვნელოვანია დაკვირვება მზა აუდიოვიზუალური მასალებისგან განსხვავებულ კავშირზე, საზოგადოებასა და კონტენტს შორის, რომელიც გახლავთ პირდაპირი ეთერები.

1. მასობრივი მედიასაშუალებების პირდაპირ საეთერო კონტენტების აუდიო ვიზუალური აქტები

შეიძლება, თუ არა რასაც ვხედავთ იმის დაჯერება? სქემა, რომელიც ამის შესახებ სვამს კითხვას არის ოპტიკური ილუზია. მას აქვს „ტექნიკური უნარი“ ადამიანურ საზრისებში ახალი აქტის დონეები შექმნას და ამის შედეგად მათ დაანახოს, ხშირ შემთხვევაში, არარსებული რეალობა. აქტული ინფორმაციის შედეგად განისაზღვრება საზოგადოებების შეხედულებები კონკრეტული საკითხების მიმართ. გამოსახულების აქტა, რომელიც ხმოვანი ინფორმაცია არ არის, ინდივიდის საზრისში არსებული ინფორმაციის საფუძველზე, ზეგავლენას ახდენს კონკრეტული ადამიანის ცნობიერებაზე. ხმოვანი ინფორმაციის შემთხვევაში, ადამიანების ცნობიერებაზე გამოსახულება რიგით მეორე ძლიერი ზეგავლენა

ხდება და პირველი ხმოვანი იქნება. ვიზუალური აღქმის და აღქმადი ფაქტის დაფიქსირების მიმართ ადამიანის ინტერესი უძველესი დროიდან გვხვდება, რომელსაც ეტაპობრივი ტენდენციები გააჩნია. ეგრეთწოდებული „კამერა ობსკურის“ და ჩაბნელებულ ოთახში კედელზე მოძრავი გამოსახულებების შესახებ ძველი დროიდან გვხვდება ინფორმაცია. ჩვ. წ. 350 წელს არისტოტელეც ერთ - ერთ თავის ნაშრომში აღნიშნავდა, რომ შუქი, რომელიც ბნელ ოთახში ნახვრეტიდან კედელზე ხვდებოდა, გადმოსცემდა გამოსახულებას, რომელიც ოთახის წინ - არსებულ გარემოს პროპორციების შენარჩუნებით, უფრო პატარა ზომებში და შემოტრიალებული სახით ირეკლავდა.²⁵

თუმცა განსხვავებით კადრებისა, რომელიც წინასწარ არის მომზადებული, გნებავთ ძველი საზოგადოებისთვის, გნებავთ ახალი ვიზუალური აღქმებისთვის, გამოირჩევა პირდაპირი ეთერები, რომელიც გვევლინება თანამედროვე საზოგადოებაში, ზოგადად ტელერადიო მაუწყებლობიდან პირდაპირ ეთერებს გააჩნიათ არა მარტო უპირატესობა, არამედ უარყოფითი მხარეებიც. ისინი ხანდახან სპონტანურია, პირდაპირ გვაცნობენ როგორც კარგ, ასევე ცუდ ამბებს ყოველგვარი მომზადების გარეშე, როცა დრო აღარ რჩება კეთილგანწყობილი და სათანადო იმიჯის შესაქმნელად. ასე მაგ: 2001 წელს 11 სექტემბერს ნიუ - იორკის ტერორისტული აქტები - ტყუპი ცათამჯენების დანგრევა ამერიკულმა ტელეკომპანიამ სი - ენ - ენმა ოპერატიულად, პირდაპირ ეთერში აჩვენა მთელ მსოფლიოს. მსოფლიო საზოგადოება გაოგნებული დარჩა როგორც სი - ენ - ენის ოპერატიულობით, ასევე პირდაპირ ეთერში ნანახით, (ადამიანები საკუთარ თავლებს არ უჯერებდნენ) როცა ხედავდნენ, როგორ ცვიოდნენ სასოწარკვეთილი ადამიანები 300 მეტრის სიმაღლიდან.²⁶ საქართველოში შესაძლებელია პირდაპირი ეთერით გადაიცეს ინფორმაცია, რომელიც ვერ გაკონტროლდება, თუმცა ინფორმაციის გამტარიანობა მასობრივი მედიასაშუალებების ვალდებულებაა. მსგავსი სიტუაციები, როგორც შეერთებულ შტატებსა და სხვა სახელმწიფოების მსგავსად საქართველოში წარმოადგენს საგანგებო სიტუაციებს. შეიძლება ითქვას, რომ საგანგებო და სპეციალური კადრების პირდაპირ ეთერში ნახვა არ იყოს სასიამოვნო და გარკვეული ზეგავლენა მოახდინოს, როგორც საზრისზე, ასევე განწყობაზე, თუმცა გარდა ზემოთხსენებული სიტუაციებისა არსებობს უამრავი პოზიტიური გზავნილი ადამიანებისთვის, თუნდაც პირდაპირი ეთერების საშუალებით და ეს დაიწყო უბრალო წინასწარ მომზადებული გამოსახულებით.

ევკლიდე (490-430) ფიქრობდა, რომ განსხვავებული ნაწილების აღქმით ყალიბდებოდა აზროვნება, რომელიც მოცემულობის არასიღრმისეული დაკვირვებით, ხვდებოდა ინდივიდის მხედველობის არეში. პლატონიც (427 - 347 ჩვ. წ. აღ) ეთანხმებოდა ზემოაღნიშნულს, მაგრამ ფიქრობდა, რომ თვალი მოცემულობას სიბნელეში კი არა მხოლოდ შუქის წყაროს არსებობის დროს ხედავდა. მისი განმარტებით: “ჩვენში არსებობს განსაკუთრებით სუფთა ცეცხლი, დღის სინათლესთან მონათესავე და მათ აიძულეს, რომ გადმოიფრქვან ბრტყელი და მყარი ნაწილებით მხედველობის არედან, ეს ნაწილები დღის შუქთან შერწყმისგან ქმნიან განსაკუთრებულ მატერიას, რომელიც სხვადასხვა ფორმაციაში მოხვედრისას გადაეცემა ჩვენს შინაგან სამყაროს და აღწევს სულამდე”²⁷

²⁵ კიკაბიძე, მ., ტელევიზიის ზეგავლენა და ინტერაქტიული ურთიერთობა მაყურებელთან. დისერტაცია. შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი. თბილისი. 2015.

²⁶ ჯიჯეიშვილი, ქ., ჩხიკვიშვილი, გ., პოლიტიკური პიარის ანატომია. თბილისი. 2011.

²⁷ კიკაბიძე, იხ. სქოლიო 1.

2. მედია გამტარების დაგეგმილი და დაუგეგმავი იმპროვიზაციული ინფორმაცია

თანამედროვე სამყაროსთვის პირდაპირი ეთერების გამტარიანობით ხშირია პოლიტიკური გზავნილები, ორმხრივი და ამავდროულად ოპონირების რეჟიმში მყოფი პოლიტიკური პლატფორმების ან პერსონების დებატების დროს. ერთი შეხედვით გამოუცდელ მაყურებელს ჰგონია, რომ ტელედებატების დროს ყველაფერი სპონტანურად, იმპროვიზირებულად ხდება. სინამდვილეში, თითოეული კანდიდატის გუნდი შეიმუშავებს ტელესცენარს და ცდილობს მოწინააღმდეგე თავისი გეგმით წაიყვანოს და შეიტყუოს წინასწარ დაგეგმულ მახეში.²⁸

პირდაპირი ეთერით დებატებში შეიძლება არჩევნების ბედი გადაწყდეს, ერთი შეხედვით უმნიშვნელო დეტალით, მაგალითად გამოგვადგება დებატები კენედისა და ნიქსონს შორის, როდესაც ოპონენტებმა გადაწყვიტეს გრიმის გარეშე დამსხდარიყვენ დებატებში, კენედიმ საჭიროებისამებრ გარეთ გასვლა მოითხოვა სტუდიიდან რამდენიმე წუთით და სახეზე გრიმ წასმული დაბრუნდა, იმ დღეს, დებატების გამო, კენედიმ რეიტინგში მოიგო, რადგან სტუდიებში მხურვალე განათება ისე აცხუნებს ხოლმე, რომ ადამიანის სახეზე წამოსული სისველე, მაყურებლის თვალში, შესაძლებელია განერვიულებულ კაცს წარმოაჩენდეს და ეს ემოციური კაცი ნიქსონი იყო, რომლის ვირტუალური ნერვიულობა ტყუილების მთქმელ პოლიტიკოსად აღიქმებოდა.

ასევე, მიმზიდველია პირდაპირი ეთერით გადაცემული სპორტი, რადგან მნიშვნელოვანი სფეროა სპორტული ჟურნალისტიკა ნებისმიერი მასობრივი მედიისთვის. კონტენტი შემდეგნაირია: პროფესიონალთა და დამწყებთა ლიგები, ზოგადი სპორტული ღონისძიებები და თამაშები, სიუჟეტები - სპორტულ პერსონალზე, მოთამაშეებზე და მწვრთნელებზე, კლუბების მარკეტინგზე და მათი გავლენის შესახებ ეკონომიკაზე. ძველ საბერძნეთთან არის დაკავშირებული სპორტული ჟურნალისტიკის შექმნა, ცნობებში გვხვდება ჰომეროსის დაწერილი ინფორმაცია ოდისევსაა და აიაქსს შორის პირველი ჭადრაკის გათამაშების შესახებ ძვ. წ 850წ. ასევე, სპორტული თამაშების შესახებ ხშირად წერდნენ ბერძნები ინფორმაციას: სროლაზე, რბოლაზე, კრივზე და ჭიდაობაზე. მოქალაქეების ინტერესს იწვევდა სპორტულ თამაშებზე დასწრება, რასაც მოწმობს ძვ. წ. 776 წ. ოლიმპიური თამაშები, რაც იყო ერთგვარი ინტერესის კულმინაცია თანამედროვე ეპოქამდე, რომელიც ინფორმაციულად იწყება 1790 წლის ბენჯამენ ფრანკლინის ციტატით ცურვის შესახებ, იმ დროისთვის The New York Magazine - ში იყო სპორტზე დაწერილი სტატიები; ისევე, როგორც 1800 - იან წლებში the New York Post - შიც.

შეიძლება ითქვას, რომ თანამედროვე სპორტული მაუწყებლობის შექმნის დასაწყისს ხელი შუწყო კალათბურთის დაბადებამ და ბოულინგის კონგრესის შექმნამ, ასევე ბეიზბოლის გამო სპორტულმა ჟურნალისტებმა დაიწყეს ექსკლუზიური ინფორმაციის წერა, რასაც იმ დროისთვის ეწოდებოდა სპორტული მწერლობა. მას შემდეგ, რაც მაყურებლებს საშუალება მიეცათ ბეიზბოლისა და ფეხბურთისთვის თვალი სახლიდან ედევნებინათ, საგრძნობლად გაიზარდა სპორტულ ინფორმაციაზე მოთხოვნა მაგალითად, სპორტული ამბების რეგულარული გამოქვეყნება დაიწყეს („the Spirit of the Times“ და “The New York Herald”)²⁹ როდესაც დიდი აუდიტორიისთვის განკუთვნილი ფორმატები მსმენელთა გარკვეული ჯგუფებისთვის განკუთვნილებით შეიცვალა 1950 - იან წლებში რადიო დემასობრივი გახდა,

²⁸ ჯიჯეიშვილი, ჩხიკვიშვილი, იხ. სქოლიო 2.

²⁹ ტაბატაძე, ნ., სპორტული ჟურნალისტიკა. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. თბილისი. 2020-2021.

ასევე მოხდა გაზეთის შემთხვევაში 1960 - 1970 - იან წლებში.³⁰ თუ რომელიმე სპორტის სახეობის თამაშზე დასწრება ერთადერთი საშუალება იყო ემოციის გაზიარების, მდგომარეობა შეიცვალა რადიოს შექმნის შემდეგ, რადგან მას ჰქონდა სპორტული თამაშებისა და სიუჟეტების პირდაპირ ეთერში გადაცემის უპირატესობა, ბეჭდური მედიისგან განსხვავებით. 1921 წლის 4 აპრილს პიტსბურგში კრივის მატჩი რადიოს საშუალებით გადაიცა, კერძოდ, KDKA - ს მიერ. ჯეკ დემპსსა და ჯორჯ კარპენტერს შორის ჩატარებული კრივის მატჩი კი ნიუ - იორკიდან (WJY და WJ2) - ის მიერ გადაიცა პირდაპირ ეთერში იმავე წლის 2 ივლისს. Dempsey - Sharkey- ის ბრძოლის პირდაპირი გადაცემა მოისმინა დაახლოებით ორმოცმა მილიონმა ამერიკელმა 1927 წელს.³¹ ისტორიაში ერთადერთი მასობრივი კომუნიკაციის საშუალება, რომელთანაც ადამიანები მთელი ცხოვრება ურთიერთქმედებენ უკანასკნელ დღემდე არის ტელევიზია.³² ტელევიზია არის სპორტული ტრანსლაციების საუკეთესო გამტარი მაყურებლამდე. რადიოსთან ერთად, თავის დროზე, ტელევიზიითაც შესაძლებლობა მიეცა მედიამომხმარებელს წვდომა ჰქონოდა სპორტულ რეპორტაჟებზე, თუმცა ტელევიზორის მაყურებლისთვის ეფექტური, ხმოვან სიგნალზე უფრო, გამოსახულება და ვიზუალური აღქმა იყო, რომელიც ფეხბურთის შემთხვევაში სტადიონზე ყოფნის შეგრძნებას იწვევდა. შეიძლება ითქვას, რომ ტელევიზიის გამოგონების დღიდან სპორტული ღონისძიებების თვალის დევნება სახლიდან გახდა შესაძლებელი, რაც ცხადყოფდა მილიონობით მაყურებლების საგულშემმატკივრო ემოციებს ლოკალურად იმ ადგილიდან სადაც მედიაგამტარები გადასცემდნენ სიგნალს. ბერლინის 1936 წლის საზაფხულო ოლიმპიადას გადასცემდა სატელევიზიო პროგრამა, რომელიც შექმნეს ახალი მედიასაშუალებების დასატესტად, ასევე ბრიტანულმა BBC - იმ იმავე წლის ბოლოს პირველი მსგავსი პროგრამა გაუშვა პირდაპირ ეთერში, რომელიც გახლდათ ჩოგბურთის მატჩი, რომლის ქრონომეტრაჟი იყო 25 წუთი.

ბრიტანელი მაყურებლის ინტერესს იწვევდა პირდაპირ ეთერში რაგბისა და ფეხბურთის მატჩების ხილვა, ამიტომ 1938 წელს გაშუქებული რაგბის მატჩი ინგლისსა და შოტლანდიას შორის არ იყო გასაკვირი, ასევე იგივე ნაკრებების დაპირისპირება ფეხბურთში გამოდგა ძალიან საინტერესო იმავე წელს. ამერიკელი ქომაგისთვის კი, გასაკვირი არ არის, რომ ემოციური იყო 1939 წლის 19 მაისის პირველი პირდაპირი ეთერი ბეისბოლის მატჩის.³³

თვალსაჩინოა, რომ XIX ს. - ში ადამიანებს მოუწიათ წერა - კითხვის სწავლა, რადგან გაზეთები წაეკითხათ და ინფორმაციას გაცნობოდნენ, თუმცა დღეს, რომ ინფორმაციული საზოგადოების ნაწილი გახდეს ინდივიდი, მან აუცილებლად უნდა შეისწავლოს კომპიუტერი, რომელიც არის კომუნიკაციის და ინფორმაციის გამტარი უახლესი საშუალება.³⁴

თანამედროვე ვიზუალური აღქმის ეპოქაში, არამხოლოდ ტელევიზიით, არამედ დაახლოებით 90 - იანი წლებიდან სპორტული პირდაპირი ეთერების გადაცემა ინტერნეტის გამტარიანობითაც გახდა შესაძლებელი, თუმცა საწყის ეტაპზე დიდი სიხშირით ვერ ხორციელდებოდა ზემოაღნიშნული სპორტული მაუწყებლობა, ციფრული მონაცემების დადგენილი ლიმიტის გამო. მიუხედავად იმისა, რომ ინტერნეტმედია სპორტის მოყვარული

³⁰ აფციაური, გ., მედიასაშუალებების მენეჯმენტის თავისებურებები საქართველოში. თბილისი. 2018.

³¹ ტაბატაძე, იხ სქოლიო 5.

³² აფციაური, იხ სქოლიო 6.

³³ ტაბატაძე, იხ სქოლიო 5.

³⁴ აფციაური, იხ სქოლიო 6.

მედიაომხმარებლისთვის მრავალფეროვანი კონტენტით გამოირჩევა, არამარტო სპორტის შესახებ ინფორმაციის გამტარობით, არამედ კლუბების, ნაკრებებისა და სპორტსმენების ინდივიდუალური მარკეტინგული შეფუთვების გზავნილებისთვის, მაინც ტელევიზია მაუწყებლობისთვის ლიდერი მასკომუნიკაციური საშუალებაა.³⁵ პირდაპირი ეთერის განსხვავებულობა და მიმზიდველობა ვლინდება სპორტული ტრანსლაციების ცოცხალ კომენტარებში, რადგან კარგი კომენტარით (რომელიც მოიცავს: სპორტის წესების კარგ ცოდნას, ინფორმაციულობას და მონაწილეების ზუსტ დახასიათებას) მაყურებელში აღიძვრება სპორტული ემოცია, რაც შინაგანად აგრძობინებს ლოკალურ განცდას, რომ ის თავად არის სპორტულ შეჯიბრზე. სპორტული თამაშების პირდაპირი ეთერებისთვის მნიშვნელოვანია ცარიელი წუთების შევსება, როდესაც ვინმე ტრამვირებულია ან რაიმე სხვა მიზეზი აჩერებს შეჯიბრის მიმდინარეობას, ამიტომ ცარიელი წუთების შევსების ხერხებია: მოთამაშებზე ინფორმაცია, სტატისტიკა შეჯიბრებების, ტრანსფერები, ასევე გარკვეული ისტორიები და მოვლენები სპორტსმენების შესახებ.³⁶

3. სპონტანური სახალისო - შემოქმედებითი ინფორმაციების, ტრაგედიების, წარსულ კადრებზე დაფუძნებული ასოციაციურ - ფსიქოლოგიური უარყოფითი და დადებითი ზეგავლენები.

პირდაპირმა ეთერმა კონცერტის დროს შეიძლება გამოიწვიოს გარკვეული გაუთვალისწინებელი პრობლემები, განსხვავებით აუდიოვიზუალური ჩანაწერისგან. ჩვენ გვაქვს ამის უამრავი მაგალითი:

„მასთან მუშაობა კოშმარია“- ადელის კონცერტი ბოლო მომენტში, მისი არარეალური მოთხოვნების გამო გადაიდო.

მომდერალი ადელის კონცერტი Caesars Palace - ის ეგიდით უნდა გამართულიყო, რომელიც წარმოადგენს მუსიკალურ ცენტრს, ამ ცენტრის თანამშრომლებმა განაცხადეს, რომ ბრიტანელ მომდერალს საოცრად რთული ხასიათი აქვს და მასთან მუშაობა კოშმარია. ადელის სიმღერები არ ქონდა მოსმენილი ჟურნალისტს, რომელიც სამსახურიდან გაუშვეს, სავარაუდოდ ეხლა

მეტი დრო ექნება მისი სიმღერების მოსასმენად, როცა ის კოშმარულ ხასიათზე იქნება, რომ კარგ ხასიათზე მოვიდეს, რადგან ზოგიერთი მისი შემოქმედება პოზიტიური მელანქოლიაა. პირდაპირი ეთერით დაგეგმილი კონცერტი ბოლო მომენტში გადაიდო, მას ახალი აპარატურის დაყენება სურდა სცენაზე. მოგვიანებით ადელმა განცხადება გააკეთა - „ჩვენ ყველაფერს ვაკეთებდით იმისთვის, რომ შოუ კარგი გამოსულიყო, მაგრამ ჩვენ გვიღალატეს, საბოლოოდ კონცერტი გადაიდო“, - აცხადებს ადელი.³⁷

³⁵ ტაბატამე, იხ სქოლიო 5.

³⁶ იქვე.

³⁷ ფორტუნა, ვიდეო: „მასთან მუშაობა კოშმარია“ - ადელის კონცერტი ბოლო მომენტში, მისი არარეალური მოთხოვნების გამო გადაიდო, <https://fortuna.ge/video-mastan-mushaoba-koshmaria-adelis-koncerti-bolo-momentshimi-ararealuri-motkhovnebis-gamo-gadaido/> [უ.გ. 30.04.2024].

2018 წლის 22 ივლისს პირდაპირი ეთერით გადაიკემოდა ცნობილი ბრიტანელი მომღერლის კონცერტი, რომ უჩვეულო მიზეზის გამო ლოკაციის შეცვლა არ გადაწყვეტილიყო. მომღერლის გერმანიაში გასამართი კონცერტი იმ მიზეზით გადაიდო, რომ ტოროლების პოპულაციაზე უარყოფითად არ ემოქმედა ღონისძიებას, რადგან ესენის აეროპორტში ამ ფრინველის რვა წყვილი ცხოვრობს, რომლებიც იშვიათ ჯიშს

განეკუთვნებიან, ამიტომ გერმანიის ხელისუფლებას მათი დაცვა და კომფორტი ევალება, მიუხედავად იმისა, რომ ედ შირანის შემოქმედება წყვილებისთვისაც არის განკუთვნილი, მაინც კონცერტის ჩატარება დიუსელდორფში გადაწყდა.³⁸

კონცერტზე ჰარი სტაილს ცნობილი „ლენი კრავიცისეული მომენტი“ შეემთხვა, რაც მაყურებლის თვალწინ უხერხულად გილას შარვლის გახევის გულისხმობს. მიუხედავად ამ უხერხული მომენტისა, ჰარი სტაილმა სიმღერა Music for a Sushi Restaurant - ბოლომდე იმღერა. თუმცა ფაქტის უარყოფითი მხარე ის არის, რომ ამ მომენტს ათასობით გულშემატკივარი იღებდა.³⁹

ტრევის სკოტის მიერ ორგანიზებულ ფესტივალზე Astroworld მოხდა ჭყლეტა, რასაც 14 - 27 წლამდე 9 ადამიანის სიცოცხლე შეეწირა, რაც აშშ - ში კერძოდ ჰიუნსტონში ადგილობრივმა

³⁸ იმედი ნიუსი, ტაბლოიდი, ედ შირანის კონცერტის ლოკაცია ტოროლების გამო შეიცვალა <https://imednews.ge/ge/tabloidi/51849/ed-shiranis-kontsertis-lokatsia-torolebis-gamo-sheitsvala> [უ.გ. 30.04.2024].

³⁹ ეს მომენტი ჰარი სტაილის გულშემატკივრებს არ გამოჰპარვიათ და ვიდეოზეც აღბეჭდეს. https://billboard.com.ge/2023/01/29/harry_styles_konzertis_dros_sharvali_shemoekha/ [უ.გ. 30.04.2024].

საზოგადოებამ და არამარტო, სხვა ქალაქებშიც ტრანსლაციის აღმქმელმა მაცურებელმა პირდაპირ ეთერში ნახა.

ვუდსტოკი 1999 - გამოცემა Sun Francisco Chronicle - მა მუსიკალურ ღონისძიებას " დღე, როდესაც მუსიკა მოკვდა" უწოდა. ზემოდსენებული ფესტივალი ტრაგიკულად დასრულდა, კონცერტებზე მონაწილეობდნენ Metallica და Red Hot Chili Peppers , ასევე Limp Bizkit - ი. ფესტივალის ტერიტორიაზე მოხდა: დამსწრეების დაყაჩაღება, ჩხუბი, შენობების მიმართ ვანდალიზმი და დანგრევა, ბანკომატების ძარცვა და ჯგუფური გაუპატიურება, საერთო ჯამში ფესტივალზე ათასზე მეტი ადამიანი დაშავდა.

ალტამონტის ტრაგედია - 1969 წლის 6 დეკემბერს ჯგუფმა Rolling Stones ორი შეცდომა დაუშვა, მათ გადაწყვიტეს უფასო კონცერტის ჩატარება, სადაც კონცერტის უსაფრთხოებას ნასვამი ბაიკერების ბანდა უზრუნველყოფდა, რომლებიც წესრიგის დასაცავად ძალას იყენებდნენ, კონცერტის მსვლელობის დროს 18 წლის მერიდით ჰანთერი სასიკვდილოდ დაჭრეს, მკვლეელი დაცვის თანამშრომელი ნასვამი ბაიკერი აღმოჩნდა, მკვლელობის კადრები უამრავმა მედიამომხმარებელმა ნახა.

Pearl Jam - ის კონცერტი 2000 წელს დანიის ქალაქ როსკილდეში როკ ფესტივალი გაიმართა, რომლის ჰედლაინერი ამერიკული გრანჟ ბენდი Pearl Jam იყო. როკ ბენდის კონცერტზე გარდაიცვალა 8 და დაშავდა რამდენიმე ათეული ადამიანი.

Damageplan-ის კონცერტი Damageplan ამერიკული ჰევი მეტალ ბენდია, რომელმაც კონცერტზე მომხდარი საშინელი ინციდენტის შემდეგ არსებობა შეწყვიტა. 2004 წელს კოლამბუსში ჯგუფმა ერთადერთი ალბომის მხარდამჭერი ღონისძიება ჩაატარა. სცენაზე ყოფილი სამხედრო, ნათან გილი ამოვიდა და Damageplan-ის გიტარისტს (Panthera - ს ყოფილი გიტარისტი) დაიმბეგ დარელს თავში რამდენჯერმე ესროლა.

ტერაქტი არიანა გრანდეს კონცერტზე 2017 წლის 22 მაისს, მანჩესტერში, არიანა გრანდეს კონცერტზე, თვითმკვლელმა ტერორისტმა თავი აიფეთქა. ტერაქტის შედეგად გარდაიცვალა 22 და დაშავდა 800 ადამიანი.⁴⁰

ტრაგედიებიდან შესაძლებელია გავიხსენოთ 1989 წლის 9 აპრილი, რომელის კადრებიც შემონახულია და დღემდე ვხედავთ, შეიძლება ითქვას, რომ მან წარმოქმნა ქართული საზოგადოების საზრისში უარყოფითი დაღეჭილი ინფორმაცია. სწორედ ამიტომ, ვიდეო გადაღების ორი წერტილი - თბილისის საკანონმდებლო ორგანოს მარჯვენა და მარცხენა, როგორი საზეიმო ღონისძიებაც არ უნდა შუქდებოდეს არის ლოკაცია, რაზეც დაღეჭილი ინფორმაციის ზეგავლენით, იშვიათია საზეიმო განწყობა. უნდა აღინიშნოს, რომ ზემოთხსენებული ეხება მხოლოდ კადრებს მედიაგამტარებიდან, ხოლო სახალხო სეირნობა მემორიალთან, არ წარმოქმნის ცუდ განწყობებს. ქართული სახელმწიფო ინტერესებიდან გამომდინარე 9 აპრილის ძველი აუდიოვიზუალური მასალა უნდა გადიოდეს მედიასაშუალებებში, თუმცა არსებული კადრების ლოკაციაში აღარ უნდა გადაიცემოდეს პირდაპირი ეთერით და არამარტო საზეიმო ღონისძიებები. მაგალითად მინდა მოვიყვანო ლიუკ ბესონის საინტერესო ფილმი - „ნატალი პორტმანისა და ჟან რენოს მონაწილეობით - Leon: The Professional - სადაც პორტმანის გმირი მატლდა ხშირად ხედავს სახლს, რომელ სახლშიც ძვირფასი ადამიანები დაუხოცეს, რამდენად მარტივი აღსაქმელი იქნებოდა

⁴⁰ ტაბულა, 10 კონცერტი, რომელიც ტრაგიკულად დასრულდა. <https://tabula.ge/en/news/676164-10-kontserti-romelits-tragikulad-dasrulda> [უ.გ. 30.04.2024].

მატილდასთვის იმ სახლში წვეულება ნებისმიერი სტუმრებით?.”
<https://www.youtube.com/watch?v=QK-Z1K67uaA>; ⁴¹

"მოგესალმებით დედამიწაზე მცხოვრებნო" - ყველაზე ცნობილი კურიოზები პირდაპირ ეთერში.

2016 წელს შვედეთის პარლამენტში დისკუსიის დროს, რა დროსაც ქვეყნის საჭირობოტო საკითხებს განიხილავდნენ, შემთხვევით დაედო საბავშვო გადაცემის სუბტიტრები. "მოგესალმებით დედამიწაზე მცხოვრებნო" - ასე დაიწყო პირდაპირ ეთერში გამოსვლა შვედეთის გარემოს დაცვის მინისტრმა, ხოლო განათლების მინისტრი მოსახლეობას შეპირდა რომ "აშენებდა გალაქტიკაში საუკეთესო ქვიშის ციხე-სიმაგრეს", პრემიერ - მინისტრმა სტეფან ლევენმა კი ისაუბრა ახალ გამოგონებაზე: "ფანტასტიკური მატარებელი - სუბმარინი დინოზავრებისთვის.

⁴¹ კადრი ფილმიდან "Leon: The Professional".

"რომელი წავიღო თან? ვკითხავ ჩემს თოჯინას"(ოზა რომსონი, გარემოს დაცვის მინისტრი)

როგორც მოგვიანებით გაირკვა, დებატები SVT2 - ზე გადიოდა, ამ დროს პარალელურად SVT1 ზე გადიოდა მულტფილმი, რა დროსაც ტექნიკური ხარვეზის გამო სუბტიტრები SVT2 დაიღო. 2. ისევ შვედეთი - 2013 წლის 7 იანვარს, დილით 10 საათზე შვედურ ტელეკომპანია TV4 News - ის პირდაპირ ეთერში, როდესაც წამყვანი მოსკოველ კორესპონდენტს სირიის თემაზე ესაუბრებოდა, უკან მონიტორზე პორნო-ფილმის კადრები გამოჩნდა. მოგვიანებით TV4 News - ის რედაქტორმა განმარტა, რომ მონიტორზე შემთხვევით ჩაირთო ვიდეო ჰოლდინგი "More Entertainment", რომელიც მათ ეკუთვნით. არხის ხელმძღვანელობამ ბოდიში მოიხადა და დაარწმუნა მომხმარებელი, რომ მომავალში ეს აღარასდროს გამეორდებოდა.⁴²

შეიძლება ითქვას, რომ კომპოზიციის ყველა ელემენტს მხატვარი უმორჩილებს ჩვენს მიერ გარესამყაროს აღქმის კანონებს. ჩვენი თვალები სინათლის სხივების შესვლის შედეგად გამოსახულებებს და სივრცეს იმეორებს (აირეკლავს, იმახსოვრებს) თვალის ბადურაზე. ამასთან საგნები, მცირდება რა თვალიდან დაშორების შედეგად, ექვემდებარება ხაზოვანი პერსპექტივის კანონებს. თვალის ბადურაზე გამოსახულება მით მცირე ზომებში აისახება, რაც უფრო შორს მდებარეობს საგანი თვალიდან. აღსანიშნავია, რომ მხატვრის სამუშაო - შექმნასთან ჭეშმარიტი პერსპექტივა - გაცილებით რთულია. ფოტოგრაფები კი საბედნიეროდ გათავისუფლებულნი არიან ამ ურთულესი სამუშაოსგან, მათ ეხმარებათ ოპტიკა. ყველა საგანი ემორჩილება რა ხაზოვანი პერსპექტივის კანონებს, მცირდება ამ წერტილის მიმართულებით. როგორც კი კამერა იწყებს პანორამირებას მარჯვნივ ან მარცხნივ, მაშინვე იცვლება ჰორიზონტზე ამ წერტილის მდებარეობა, შესაბამისად იცვლება კადრის ხაზოვანი - გეომეტრიული აგებულების მთელი სისტემა. კამერის სივრცობრივი მდებარეობის ცვლილება გამუდმებით ცვლის პერსპექტივის კონსტრუქციის აგებულებას გადაღების თითოეულ მომენტში, რადგან შეკრების წერტილი და შეკრების ხაზები მუდმივ მოძრაობაში იმყოფება. უფრო მეტიც, თუ კამერა მოთავსებულია ამწეზე, ანუ

⁴²ინტერმედია, "მოგესალმებით დედამიწაზე მცხოვრებნო" – ყველაზე ცნობილი კურიოზები პირდაპირ ეთერში. <https://intermedia.ge/> [უ.გ. 30.04.2024].

ვერტიკალურადც გადაადგილდება, კადრში მდებარეობას იცვლის თავად ჰორიზონტის ხაზიც, რაზეც არის განთავსებული შეერთების წერტილი. ამრიგად, წამოიქმნება პერსპექტივის აღქმის ახალი სახეობა - მაყურებელს საშუალება ეძლევა, დაინახოს მოქმედება სხვადასხვა სივრცობრივი მდებარეობიდან ანუ დინამიური პერსპექტივის ეფექტი, იგი ხელს უწყობს გამოსახულების სიღრმის ილუზიის წარმოქმნას.⁴³

დასკვნა

აღნიშნული თემის გაანალიზების შედეგად ვასკვნით, რომ პირდაპირი ეთერით გადაცემული ინფორმაცია, წინასწარ მომზადებულ მედიაპროდუქტებზე უფრო მეტად ახდენს ფსიქოემოციურ განწყობებზე ზეგავლენას, რომელიც ხშირ შემთხვევაში არის გამომწვევი მიზეზი ადამიანებში შიშის, სტრესის, აღფრთოვანების, გაკვირვების, მხიარულების და სტრესის დაძლევის. ხშირ შემთხვევებში პირდაპირ ეთერში მიღებული ინფორმაციით, თავს გრძნობენ ლოკალურად არა იქ, სადაც ინფორმაციას იღებენ, არამედ იქ, საიდანაც ინფორმაცია გადაიცემა, მაგალითად: სტადიონებზე, მოედნებზე, სპორტულ დარბაზებში, ღია ცის ქვეშ კონცერტებზე, დარბაზებში, პოლიტიკურ აქციებზე, სტიქიური უბედურებების ადგილებზე და საზეიმო ღონისძიებებზე. შეიძლება ითქვას, რომ ვიდეო კამერების ჯვარედინი განლაგებისა, ზედხედისა და ქვედხედის პირდაპირი კადრებით, შესაძლოა ადამიანებმა საკუთარი თავი წარმოიდგინონ არა მხოლოდ ლოკალურად იქ, საიდანაც ინფორმაცია გადმოიცემა, არამედ სტადიონის სხვადასხვა იარუსზე და სექტორში, თავად მოედანზე და ზედხედის შემთხვევაში სტადიონის ზემოთ განათებების გვერდით. ხოლო საკონცერტო დარბაზებში და ღონისძიებებზე ყველა სავარძელზე მათი ბილეთის ნომერი ემთხვეოდეს. პოლიტიკურ აქციებზე გამოდიოდეს და თან თავის თავს ტაშს უკრავდეს, ასევე აღლუმზე ხედავდეს რამდენიმე თვითმფრინავის ტრიუკებს და ყველა მათგანში თვითონ იჯდეს.

⁴³ ტაბულა, 10 კონცერტი, რომელიც ტრაგიკულად დასრულდა <https://tabula.ge/en/news/676164-10-kontserti-romelits-tragikulad-dasrulda> [უ.გ. 30.04.2024].

ბიბლიოგრაფია

1. აფციაური, გიორგი, მედიასაშუალებების მენეჯმენტის თავისებურებები საქართველოში. თბილისი, 2018;
2. კიკაბიძე, მაია, ტელევიზიის ზეგავლენა და ინტერაქტიული ურთიერთობა მაყურებელთან. დისერტაცია. შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი. თბილისი, 2015;
3. ტაბატაძე, ნიკოლოზი, სპორტული ჟურნალისტიკა. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. თბილისი, 2020-2021;
4. ჯიჯეიშვილი, ქეთი, ჩხიკვიშვილი, გიორგი, პოლიტიკური პიარის ანატომია. თბილისი, 2011;
5. ვიდეო: „მასთან მუშაობა კომმარია“- ადელის კონცერტი ბოლო მომენტში, მისი არარეალური მოთხოვნების გამო გადაიდო. <https://fortuna.ge/video-mastan-mushaoba-koshmaria-adelis-koncerti-bolo-momentshi-misi-ararealuri-motkhovnebis-gamo-gadaido/> [უკანასკნელად გადამოწმდა 30.04.2024];
6. ედ შირანის კონცერტის ლოკაცია ტოროლების გამო შეიცვალა <https://imedinews.ge/ge/tabloidi/51849/ed-shiranis-kontsertis-lokatsia-torolebis-gamo-sheitsvala> [უკანასკნელად გადამოწმდა 30.04.2024];
7. ჰარი სტილს კონცერტის დროს შარვალი შემოეხა https://billboard.com.ge/2023/01/29/harry_styles_koncertis_dros_sharvali_shemoekha/ [უკანასკნელად გადამოწმდა 30.04.2024];
8. ტაბულა, 10 კონცერტი, რომელიც ტრაგიკულად დასრულდა <https://tabula.ge/en/news/676164-10-kontserti-romelits-tragikulad-dasrulda> [უკანასკნელად გადამოწმდა 30.04.2024];
9. ინტერმედია, "მოგესალმებით დედამიწაზე მცხოვრებნო" – ყველაზე ცნობილი კურიოზები პირდაპირ ეთერში <https://intermedia.ge/%E1%83%A1%E1%83%A2%E1%83%90%E1%83%A2%E1%83%98%E1%83%90/113975-%E1%83%9B%E1%83%9D%E1%83%92%E1%83%94%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%9A%E1%83%9B%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%98%E1%83%97-%E1%83%93%E1%83%94%E1%83%93%E1%83%90%E1%83%9B%E1%83%98%E1%83%AC%E1%83%90%E1%83%96%E1%83%94-%E1%83%9B%E1%83%AA%E1%83%AE%E1%83%9D%E1%83%95%E1%83%A0%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%9C%E1%83%9D-%E1%83%A7%E1%83%95%E1%83%94%E1%83%9A%E1%83%90%E1%83%96%E1%83%94-%E1%83%AA%E1%83%9C%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%98%E1%83%9A%E1%83%98%E1%83%99%E1%83%A3%E1%83%A0%E1%83%98%E1%83%9D%E1%83%96%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%98-%E1%83%9E%E1%83%98%E1%83%A0%E1%83%93%E1%83%90%E1%83%9E%E1%83%98%E1%83%A0-/132/> [უკანასკნელად გადამოწმდა 30.04.2024];
10. პერსპექტივები. ნიკა სომხიშვილი <https://www.facebook.com/notes/%E1%83%92%E1%83%9D%E1%83%A0%E1%83%94%E1%83%9A%E1%83%A4%E1%83%9D%E1%83%A2%E1%83%9D%E1%83%9B%E1%83%9D%E1%83%A7%E1%83%95%E1%83%90%E1%83%A0%E1%83%A3%E1%83%9A%E1%83%97%E1>

%83%90-

%E1%83%99%E1%83%9A%E1%83%A3%E1%83%91%E1%83%98/%E1%83%9E%E1%83%94
%E1%83%A0%E1%83%A1%E1%83%9E%E1%83%94%E1%83%A5%E1%83%A2%E1%83%98
%E1%83%95%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%98/439420169591476/?_rdr

[უკანასკნელად გადამოწმდა 30.04.2024].